

СЬОГОДЕННЯ ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Анотація. В статті проаналізовано сучасний стан факультету фізичного виховання та спорту Херсонського державного. Розглянуто потенціал і серйозні перспективи на майбутнє.

Ключові слова: історія; фізична культура; спорт; досягнення.

Вступ. Вивчення та всебічний аналіз культурної спадщини є важливим завданням української науки. Перспективність розвитку національної фізичної культури зумовлена і самою українською традицією, і актуальністю спортивного чинника в світовому розвитку. Тенденції у зміні ставлення до фізичної культури, спорту з боку широкого загалу й державних структур вже означені. З розумінням цього прийде необхідність звернутися до історичного досвіду українського народу в галузі фізичного виховання й спорту. До того досвіду, який з часом повинен би стати матеріалом для фундаменту в розбудові національної системи фізичної культури [3].

Сьогодні, серед наукових досліджень сучасної вітчизняної історії, окреслюються тенденції до ґрунтовного аналізу історичного розвитку окремих українських територій. Розвитку окремих галузей суспільного життя. Є необхідність звернутись до раніше забутих імен та переосмислити окремі історичні періоди [1].

Саме такий підхід – широкий, ґрунтовний, що спирається на наукові пошуки – відкриває в подальшому нові можливості для історичних та культурологічних узагальнень, дає можливість вибудувати концептуально нові підходи до національної історії.

Мета та завдання дослідження. Дослідити передумови заснування та розвиток факультету фізичного виховання та спорту ХДУ.

Завдання дослідження:

1. Дослідити зародження та подальший розвиток фізкультурно-спортивного руху в ХДУ.
2. Виявити передумови заснування факультету фізичного виховання і спорту в ХДУ.
3. Визначити роль та значення факультету фізичного виховання та спорту в спортивній історії Херсонщини.

Матеріал і методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань використовувалися загальнотеоретичні, історичні та соціологічні методи дослідження: аналіз і синтез, вивчення й узагальнення літературних і архівних джерел, метод комплексного дослідження історичних джерел, метод логічних заключень.

Результати дослідження та їх обговорення. Важливою ланкою освітньої галузі в державі є заклади вищої освіти. На півдні України чільне місце посідає Херсонський державний університет (ХДУ). Студенти ХДУ перемагали на Всесоюзних, Республіканських і Міжнародних змаганнях з багатьох видів спорту. У 1988 році в інституті відкривається центр Олімпійської підготовки з веслування на байдарках і каное. Спортивний клуб інституту 6 років поспіль нагороджувався перехідним Червоним прапором ЦСТ “Буревісник” за високі спортивні результати [1,4].

У зв'язку з цим у 1993 року відкрито спеціальність “ПМСО. Біологія та фізичне виховання”, а у 1994 році на основі цієї спеціальності створюється факультет фізичного виховання та спорту [5].

Базою факультету стала кафедра фізичного виховання. На той час її очолював майстер спорту Геннадій Захарович Овчаренко, а також спортивний клуб “Буревісник” на чолі з першим деканом факультету, заслуженим тренером України Сабадашем Валентином Івановичем [3].

На сьогоднішній день, гордістю нашої держави є чемпіони та призери Олімпійських ігор. Це: срібний та бронзовий призер Сіднейської олімпіади (2000 р) зі спортивної гімнастики Олександр Береш. Олімпійський чемпіон Афінської олімпіади (2004 р) зі стрибків на батуті Юрій Нікітін. Бронзова призерка Афінської олімпіади (2004 р) з гандболу Анастасія Бородіна. Дар'я Шитко (Тіхова) (кульова стрільба) – 20 місце (Пекін), 26 місце (Лондон). Юрій Нікітін– 5 місце (Пекін). Артем Морозов, Дмитро Міхай, Олександр Коновалюк та Андрій Приведа, (веслування академічне) – 11 місце (Лондон). Артем Морозов та Дмитро Міхай – 5 місце (Ріо де Жанейро). Євгенія Німченко та Дар'я Верхогляд – 4 місце (Ріо де Жанейро). Дмитро Чумак – важка атлетика, в Ріо він був шостим [2].

Студенти факультету є активними не тільки в спортивному, а й громадському та творчому житті факультету, університету та міста. Так вони неодноразово ставали переможцями фестивалю мистецтв ХДУ «Молода хвиля», «КВК», кіновідеофестивалів та інших мистецьких заходів.

Органи студентського самоврядування факультету не залишаються байдужими до забезпечення відповідних умов для навчання, проживання, змістовного дозвілля, виконання студентами своїх обов'язків, захисту їхніх прав, сприяння гармонійному розвитку особистості студента, виховання його як активного і свідомого громадянина України, представника високо-інтелектуальної національної еліти. За їх ініціативою студентство залучається до волонтерської діяльності, організації та проведення спортивних та мистецьких заходів обласного рівня.

Науково-дослідна робота, яка виконується студентами факультету, має різноплановий характер: це особисті дослідження, участь у конференціях, конкурсах студентських наукових робіт, студентських предметних олімпіадах, друкування статей, тощо. На факультеті працюють студентські проблемні групи. Результатом роботи цих груп є участь студентів у зовнішніх конкурсах студентських наукових робіт.

Щорічно студенти факультету під керівництвом викладачів кафедр приймають участь у II турі Всеукраїнської студентської предметної олімпіади з фізичного виховання та у зовнішніх конкурсах студентських наукових робіт.

Так у 2008 році студентка Цюпак О. посіла третє місце на конкурсі, який проводився у Львівському державному університеті фізичної культури з темою “Планування навчальної діяльності старшокласників спортивного профілю за блочно-модульною системою” (науковий керівник доц. Маляренко І.В.). Жигуліна Л. Тема: “Самоосвіта учнівської молоді з фізичної культури в контексті Болонського процесу” Івано-Франківськ, 2009. (участь у фіналі) (науковий керівник доц. Маляренко І.В.). Зайцева Г. Тема: “Дерматогліфічні маркери прогнозування схильності до занять силовими видами спорту у дівчат” Івано-Франківськ, 2009 (II місце) (науковий керівник доц. Маляренко І.В.). Лелека М. „Організація фізичної реабілітації дітей із захворюваннями опорно-рухового апарату” (участь у фіналі) (керівник доц. Бевзюк В.В.). Кільницький О. “Вплив умов походження на деякі фізіологічні показники та працездатність туриста” Івано-Франківськ, 2011 (III місце) (керівник доц. Грабовський Ю.А.). Шупер Марія та Митрофанова Ганна прийняли участь у другому турі студентських наукових робіт та посіли відповідно 4 та 7 місця. (Київ, 2013 р.) (керівники доц. Грабовський Ю.А. та доц. Маляренко І.В.). Філіпова Анастасія з темою “Інтеграція Олімпійської освіти в систему міських розважальних заходів” посіла почесне третє місце (наукові керівники доц. Маляренко І.В. та доц. Кольцова О.С.). Строган Дар’я з темою “Оптимізація фізичної підготовки жінок за допомогою пружинячих черевиків “Kangoos jumps” посіла почесне друге місце (науковий керівник доц. Стрикаленко Є.А.). Городинський Владислав з темою “Міні-теніс у техніко-тактичній підготовці юних тенісистів” (науковий керівник доц. Городинська І.В.) отримав диплом за кращу презентацію Суми, 2017.

Успішними є виступи студентів і на предметних олімпіадах. На сьогодні найкращим здобутком є III місце Хоменко В. (Харківська державна академія

фізичної культури, 2016.). До десятки кращих потрапили у 2006 році Кісиленко К. та Кучеренко Н. (Національний університет фізичного виховання та спорту України). До 20 кращих увійшли: Шруб Олександр (м.Луганськ, Луганський національний педагогічний університет ім.Т.Шевченка, 2011.). Шупер Марія та Краснова Анастасія (Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, 2012 р.). Меншикова Наталія та Балковий Ігор (Сумський державний університет, 2016 р.). Ектова Т. та Меншикова Н. (Львівський державний університет фізичної культури, 2017 р.). Хомолук Ю. та Балковий І., Сергеева А. та Денещук Т. (Національний університет фізичного виховання та спорту України, 2017 р.).

Результати наукових досліджень студентів відображено у різних збірках наукових праць. Студенти університету мають змогу публікувати безкоштовно свої статті у щорічній збірці видавництва ХДУ „Магістерські студії“.

Колектив факультету постійно працює з обдарованими учнями школи проводячи профорієнтаційну роботу. З 2005 року започатковано роботу МАН з учнівською молоддю в секції “Валеологія. Фізична культура”. За звітний період викладачами кафедри з учнями МАН підготовлено 77 робіт. Учні МАН беруть участь в декількох етапах: міському, обласному та Всеукраїнському турах. У 2011 році Яценюк Валерія (Херсонський академічний ліцей) з темою “Вплив аутогенного тренування та деяких видів мистецтва на емоційно-вольову сферу підлітків” (керівник доц. Голяка С.К.) посіла 4 місце на Всеукраїнському турі з секції МАН «Психологія». У 2012 Зарецька А. посіла 3 місце у Всеукраїнському турі (м. Київ) керівник доц. Маляренко І.В.). 2014 рік 2 місце Левенцова Ірина, 2015 – 3 місце Вечерок Софія, 2016 – 2 місце Шостак Ольга та у 2017 3 місце Данець Тетяна.

Випускники факультету успішно вступають на навчання до аспірантури різних форм навчання провідних ВУЗів України. Успішно захистили кандидатські дисертації та здобули вчений ступінь кандидата наук з фізичного виховання та спорту 11 випускників факультету: Степанюк С.І., Харченко Л..

Стрикаленко Є.А., Селезнєва Т.О., Жосан І.А., Глухов І. Г., Кольцова О.С., Коваль В.Ю., Андрєєва Р.І., Гацєва Л.С., Моїсєєв С.О.

Висновки. 1. Зародження та розвиток фізкультурно-спортивного руху в ХДУ відбувалося з початку існування ЗВО і характеризувалось безперервним наростаючим динамізмом.

2. Передумовами заснування факультету фізичного виховання на базі ХДПІ ім. Н.К. Крупської стали наявність необхідної матеріально-технічної бази, значні спортивні здобутки попередніх років студентів та викладачів інституту, діючий центр Олімпійської підготовки, великі традиції в проведенні фізкультурно-масових заходів.

3. Факультет фізичного виховання та спорту заснований у 1994 році. Професорсько-викладацький склад факультету здійснює підготовку фахівців напрямку “Фізичне виховання і спорт” для освітніх закладів та фізкультурно-спортивних організацій. Щорічно випускники факультету поновлюють педагогічні колективи освітніх установ Херсонщини та інших областей України.

Перспективи подальших досліджень. Вважаємо, що подальше дослідження різних аспектів розвитку фізкультурно-спортивного руху на Херсонщині сприятиме вдосконаленню системи фізичного виховання молоді а також спорту вищих досягнень.

Список використаної літератури:

1. Степанюк С. Городинська І., Грабовський Ю. Розвиток фізкультурно-спортивного руху в Херсонському державному університеті // *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*: зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк, 2012. Т. 1. С. 31-35.

2. Степанюк С.І., Коваль В., Ектова Т. Участь студентів факультету фізичного виховання та спорту херсонського державного університету в Олімпійських іграх // *Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту*: зб. матеріалів IV регіональної наук.-практ. інтер.-конф. з міжнародною

участю, м. Харків, 26-28 квітня 2017 р. / Департамент у справах молод. та спорту ХОДА; Департамент спорт. іміджевих проєктів та маркетингу ХМР; Департамент у спр. сім'ї, молоді та спорту ХМР; Харків. держ. академія фіз. культ.; Каф. менедж. фіз. культури. Харків: ХДАФК, 2017. С.279-283.

3. Степанюк С.І., Коваль В.Ю. Факультет фізичного виховання та спорту ХДУ – історія і сучасність Наук. часопис НПУ М.П. Драгоманова. Серія 15 “Науково-педагогічні проблеми фіз. культури (фіз.. культура і спорт)” / зб. наукових праць / За ред. О.В.Тимошенка. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. Том 1 Випуск 4 (85) 17. С. 110-114. ISSN 2311-2220

4. Херсонський державний університет: 1917-2002 роки. Херсон: Видавництво ХДУ. 2002. 112 с.

5. Херсонський педагогічний: з минулого – в майбутнє. Херсон: Видавництво ХДУ. 1997. 222 с.

Відомості про авторів:

Степанюк Світлана Іванівна - кандидатка наук з фізичного виховання та спорту, доцентка, доцентка кафедри теорії та методики фізичного виховання, Херсонський державний університет (м. Херсон), svitlanastepanuk1@gmail.com.

Коваль Вікторія Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцентка кафедри теорії та методики фізичного виховання, Херсонський державний університет, (м. Херсон), kovalviktoriya26@gmail.com.

Захаров Іван – здобувач 4 курсу (бакалавр 4 року навчання), Херсонський державний університет, (м. Херсон), vaniazakharov@gmail.com.